

OSUDOVÝ STŘEDOVĚK BLANCE ZILYNSKÉ K ŽIVOTNÍMU JUBILEU

LENKA BOBKOVÁ – IVANA ČORNEJOVÁ

Blanka, roz. Nořížová, vyrůstala jako jediné dítě ve středostavovské rodině, kde díky rodičům už od útlého věku získávala vztah ke vzdělání i kultuře a umění. Její dětství těžce poznamenala brzká smrt otce, ale navzdory jistě nelehké finanční situaci jí maminka umožnila prožít šťastné chvíle. Krásný vztah s matkou přetrvál jubilatec po celý život. Vedle maminky ji nepochybně ovlivnila i teta, která byla svého času sekretářkou archeologického ústavu. Zájem o dějepis Blanka projevovala už na základní škole v pražských Holešovicích na Strossmayerově náměstí, které se ovšem v letech 1961–1968, tedy v době, kdy byla dítětem školou povinným, nazývalo náměstím Václava Kopeckého. Pojmenování neslo po neblaze proslulém komunistickém politikovi a ministru kultury, jenž právě v roce 1961 zemřel.

Holešovice a Bubny se staly krajinou Blančina dětství a mládí, místem krásných vzpomínek. Později se jen velice těžce smířovala s vynuceným přestěhováním na předaleké Lužiny. Rovněž od raných let života ji provází ještě další locus amoenus – západočeské Kozojedy ležící v krajině mezi Kaceřovem a Kralovicemi, kam potom přivedla i svého manžela a dcery.

Blanka vždy patřila mezi nejlepší žáky i studenty gymnázia Nad Štolou, kde si vybrala humanitní směr s francouzštinou jako hlavním jazykem (tedy pochopitelně vedle obligatorní ruštiny). Pravidelně si ale připomínala i své první setkání s angličtinou, když se jí ještě na základní škole poštěstilo v roce 1968 (před srpnem) vycestovat do Anglie. Maturovala v roce 1975 a rozhodla se ve shodě se svými zájmy studovat dějepis (v kombinaci s archivnictvím) na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. I v těchto nelehkých dobách zůstali naštěstí na fakultě vyučující, kteří byli skvělými odborníky a dobrými pedagogy. Blančino další celoživotní zapálení pro historii podnítil na katedře archivnictví a pomocných věd historických především Rostislav Nový, jehož seminář navštěvovala dokonce i po absolutoriu, kdy spolu s dalšími přáteli vytvořili s dr. Novým ne sice pravidelně, ale o to více intenzivně se scházející přátelskou skupinu – nebo postgraduální seminář. Blanka studia zakončila s červeným diplomem v roce 1980 a byl jí (podle stávajících pravidel) udělen titul PhDr. na podkladě rigorózní práce *Husitské synody v Čechách 1418–1440*. Výběr tématu, k němuž se posléze mohla vrátit a rozvinout ho, také vyšel z iniciativy Rostislava Nového. Tato práce byla vydána tiskem o něco později, poté, co se Blanka stala pracovnící Archivu Univerzity Karlovy. Vedle R. Nového byl dalším jejím vědeckým vzorem také proslulý plzeňský archivář dr. Miloslav Bělohávek.

V roce 1976 se Blanka seznámila se svým budoucím manželem Bohdanem Zilynským. Ačkoliv oba navštěvovali stejné gymnázium, poznali se až na fakultě. Kromě historie se

shodli na dalších společných zájmech: cestování, návštěvě divadel a kin. Jejich manželství patří k těm neochvějně stabilním vztahům, a ačkoliv se to může zdát jako nadsazené klišé, Bohdan svou choť a její pracovní úspěchy bezmezně obdivuje. Společně vždy diskutovali o odborných problémech, vyměňovali si badatelské poznatky a v počátečních letech vztahu se společně dělili i o poklizení jednoho domu v Pařížské ulici, kde byl mladý nadějný historik Zilynskyj domovníkem.

V roce 1980 Blanka Zilynská nastoupila do Archivu Univerzity Karlovy, kde už před tím pracovala jako pomocná vědecká síla. V osmdesátých letech zde působila podle dobové nomenklatury zprvu jako odborná referentka, poté jako samostatná odborná referentka a následně jako samostatná odborná pracovnice. Dostala na starost dosud nezpracované fondy z 19. století a především ji doslova zahltila písemná pozůstalost Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, jejíž archiválie se do archivu dostaly v doslova příšerném stavu. Kromě toho ji, podobně jako všechny další odborné zaměstnance tohoto pracoviště, čekaly metráky archiválií vlastnoručně stěhovaných z místa na místo. V této době, během osmdesátých let, se manželům Zilynským narodily dvě dcery, o jejichž výchovu a vzdělání se svorně dělili s babičkou. Dcery historiků dostaly možnost dotýkat se historie od kolébky – zejména v dobách, kdy Zilynští spolu s manželi Peškovými trávili několik let dovolenou v depozitáři Archivu hlavního města Prahy v poněkud zchátralém zámečku v Novém Studenci na pomezí Českomoravské Vysočiny a Železných hor.

V Archivu UK panovala i v osmdesátých letech příznivá atmosféra, ale Blanka, ačkoliv tehdejší ředitel Karel Litsch velice ocenil její práci o synodách a doporučil je k vydání, se musela od medievistiky odklonit. S pečlivostí sobě vlastní se věnovala archivářské práci, sestavila a vydala inventář *Akademického senátu pražské univerzity před rokem 1882* a spolu s Jindrou Duchoňovou je uvedena jako autorka příležitostné publikace *Jan Evangelista Purkyně v dokumentech Archivu Univerzity Karlovy* (1986). Jindra Duchoňová ale de facto pouze provedla výběr příslušných písemností, koncepce i odborný text je dílem Blanky Zilynské.

Orientace na novější dějiny Blance zůstala zachována i v devadesátých letech, a tak se při přípravě čtyřdílných *Dějin Univerzity Karlovy* nepodílela na prvním dílu zahrnujícím předbělohorskou éru, ale psala především o vývoji pedagogické fakulty pro díl poslední. Dlužno říci, že se tohoto doslova průkopnického úkolu zhostila na výbornou. Postupně se ale začala k medievistice navracet; naplno se jí to povedlo, až když mohla nastoupit jako vyučující na filozofickou fakultu. Zároveň jí byl v archivu pracovní poměr zkrácen na polovinu. Nicméně i nadále zde má pevné zázemí, i když ji od vědecké práce na plný úvazek odvádí stálý styk s úřední činností při vyřizování četných potvrzení o studiu na pedagogické fakultě.

Preciznost a zodpovědnost jsou základem jak vědecké práce Blanky Zilynské, tak i její pedagogické činnosti. Na Ústavu českých dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy začala učit v zimním semestru akademického roku 1999/2000. Zaměřením se vrátila ke středověku, jemuž se věnovala v době svých studií a vázala se k němu i její první publikovaná práce (*Husitské synody v Čechách 1418–1440. Příspěvek k úloze univerzitních mistrů v husitské církvi a revoluci*, Praha 1985). V současné době se nadále věnuje především období pozdního středověku (15. století), prioritně církevním dějinám, respektive utrakvismu. Z této problematiky také čerpala svou disertační práci *Synody v Čechách 1440–1540. Proměny synodální praxe v Čechách v kontextu vývoje synodality v Evropě*, kterou úspěšně obhájila v roce 2008 a získala titul Ph.D.

Malým odbočením od ústředí zájmové osy byla participace Blanky Zilynské na projektech GA ČR zaměřených na dějiny zemí Koruny české, které zpracovávala skupina pracovníků ústavu českých dějin. V jejich rámci se se zdarem potýkala s u nás téměř neznámými církevními poměry v jedné z českých korunních zemí (ve Slezsku) a vydala o nich několik významných studií (viz přehled publikační činnosti). V těchto souvislostech se také podílela na mezinárodním projektu ESF a GA ČR *Cuius Regio. Analýza faktorů určujících soudržnost uvnitř regionů a pocit sounáležitosti jejich obyvatel* (uzavřený 2013).

Nejbližší však Blance vždy byla problematika spjatá s husitskou érou a dobou vlády Jiřího z Poděbrad. Poslední tři roky se velmi intenzivně podílela na několika projektech, které souvisely s jubilejním rokem Jana Husa (2015). Byla členkou badatelského týmu, který získal podporu v rámci projektu ministerstva kultury NAKI (*Jan Hus roku 1415 a 600 let poté. Dějiny, tradice a jejich prezentace v České republice a v Evropě 21. století*), a který mimo jiné zahrnoval přípravu a realizaci výstavy v muzeu v Táboře. Zároveň Blanka Zilynská připravovala výstavu k Husovu výročí v prostorách Karolina a s velkým nasazením také pracovala na nové expozici pro dům Jana Husa v Kostnici. Mimo jiné se zaměřila na stopy paměti na velkého reformátora, včetně hmotných artefaktů spojovaných – většinou neprávem – s Husem, a dospěla k pozoruhodným, dosud neprezentovaným zjištěním. Zaujetí pro tuto stále ještě dostatečně neprobádanou epochou našich dějin přivedlo Blanku Zilynskou do Společnosti Husova muzea v Praze, v jehož vedení aktivně působí. V současné době se podílí na dvou tematických okruzích Programu rozvoje vědních oblastí na Univerzitě Karlově: *Historie v interdisciplinární perspektivě*, podprogram *Společnost, kultura a komunikace v českých dějinách* (PRVOUK P12) a *Dějiny univerzitní vědy a vzdělanosti* (PRVOUK P21).

V letech 2003–2006 Blanka zodpovědně zastávala nevděčnou a časově náročnou funkci tajemnice Ústavu českých dějin FF UK. Od roku 2000 se také stále intenzivněji a častěji účastní různých konferencí, a to nejenom v rámci republiky, ale také v zahraničí (zvláště v Německu a Polsku). Většinu svých přínosných referátů vydala v rámci příslušných publikací (viz seznam publikací). Její profesionální vystoupení většinou nejsou pouze vědecky přínosné, ale mají i vtip a eleganci.

S bohatou badatelskou činností je provázaná i Blančina práce se studenty, jejichž důvěru si záhy získala pro svou vstřícnost i preciznost. Podílí se na výuce pilířových předmětů určených pro všechny studenty (semináře k dějinám středověku, úvod do studia historie). Pravidelně ale vypisuje i výběrové přednášky a vede specializační semináře, v jejichž rámci vychovala celou řadu skvělých diplomantů. Někteří z nich pod jejím vedením úspěšně pokračovali a pokračují v doktorském studiu. V přednáškové a seminární práci Blanka Zilynská rozvíjí své hlavní badatelské zájmy reformní hnutí v českém pozdním středověku či společenské, kulturní i politické otázky doby vlády Jiřího z Poděbrad; současně věnuje trvalou pozornost problematice života ve středověkých městech, dějinám pražské univerzity v evropském kontextu a farní síti pražské diecéze (viz grant GA ČR: *Církevní topografie a teritoriální církevní správa v pražské diecézi vrcholného a pozdního středověku*, 2002–2004). Záslužně se jí také podařilo obnovit vnitřní soutěž studentských prací, z nichž nejlepší pak reprezentují obor českých dějin na celostátním soutěžním kole.

Značnou část svého času Blanka věnuje přípravě tradičně vydávaného časopisu AUC-HUCP, jehož je tajemnicí a výkonnou redaktorkou. Sborník vydávaný právě v této řadě k Blančiným neuvěřitelným šedesátinám však nechce být jen poděkováním za

dlouholetou redakční práci, ale chtěl by především vzdát hold její činnosti archivní, pedagogické i vědecké a připomenout také její vysoké kvality lidské, k nimž patří zvláště upřímnost a spolehlivost. Nezbývá než popřát Blance Zilynské hodně zdraví, aby dále v plné síle rozvíjela svou práci a nám, jejím přátelům, spolupracovníkům i studentům, aby si vyšetřila více času i pro nás a zachovala si i v budoucnu svůj jemný humor.